

14 Martie 2007, nr. 184

RAPORT DE EXPERTIZĂ

la proiectul Legii pentru modificarea și completarea anexei nr. 3 la Legea privind organizarea și administrativ-teritorială a RM

(Înregistrat în Parlament cu numărul 718 din 22 Februarie 2007)

În temeiul Concepției de cooperare dintre Parlament și societatea civilă, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.373-XVI din 29 decembrie 2005, Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției prezintă raportul de expertiză a coruptibilității proiectului Legii pentru modificarea și completarea anexei nr. 3 la Legea privind organizarea și administrativ-teritorială a RM.

Evaluarea generală

- 1. Autor al inițiativei legislative** este deputat în Parlament, ceea ce corespunde art. 73 din Constituție și art. 44 din Regulamentul Parlamentului.
- 2. Categoria actului legislativ** propus este lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-11, 27, 35 și 39 din Legea privind actele legislative, nr.780-XV din 27.12.2001.
- 3. Scopul promovării proiectului.** Trecerea localității Tudorești în componența primăriei localității Tartaul de Salcie.

Fundamentarea proiectului

- 4. Nota informativă** a proiectului de act legislativ supus expertizei este plasată pe site-ul Parlamentului.

Considerăm că în acest fel Parlamentul respectă principiul transparenței procesului legislativ și principiile de cooperare cu societatea civilă.

5. Respectarea termenului de cooperare cu societatea civilă

6. Suficiența argumentării. Elaborarea și promovarea proiectului nu este prevăzută de planurile și strategiile naționale prioritare.

Nota informativă nu conține toate informațiile necesare pentru examinarea și soluționarea problemei transferării unei localități din componența unei unități administrativ-teritoriale existente.

Din nota informativă anexată nu rezultă că elaborării legii au precedat investigațiile științifice prevăzute de Legea privind actele legislative, nu este prezentată o argumentare economico-financiară clară a modificărilor propuse.

7. Compatibilitatea cu legislația comunitară și alte standarde internaționale. În ceea ce privește corespunderea generală cu actele internaționale, menționăm că art.4 din Carta Europeană a Autonomiei Locale stabilește că colectivitățile locale trebuie să fie consultate, pe cât posibil, în timp util și de o manieră apropiată în cursul procesului de planificare și de luare a deciziei pentru toate chestiunile care le privesc direct. Constatăm că, în cazul examinat, consultarea nu s-a realizat, din materialele accesibile ale proiectului de lege nu rezultă că colectivitățile și autoritățile locale concrete au fost informate și consultate în prealabil (se conțin informații despre demersuri ale prefecturii și consiliului raional, dar problema nu este

de competența acestora, ci a colectivităților și autorităților locale concrete, de nivelul I).

8. Fundamentarea economico-financiară. Fundamentarea economico-financiară nu este suficientă.

Evaluarea de fond a coruptibilității

9. Stabilirea și promovarea unor interese/beneficii. Sînt promovate interesele unei comunități locale concrete.

10. Prejudicii aduse prin aplicarea actului. Din textul proiectului și aplicarea ulterioară a acestuia nu rezultă expres prejudicierea intereselor (drepturilor, libertăților) anumitor categorii de persoane sau prejudicierea interesului public.

11. Compatibilitatea proiectului cu prevederile legislației naționale. Conform art.18 din Legea privind organizarea administrativ-teritorială a Republicii Moldova, modificarea hotarelor unității administrativ-teritoriale cauzată de necesitatea transferării localităților dintr-o unitate administrativ-teritorială în alta se efectuează de către Parlament "după consultarea cetățenilor". Regulamentul cu privire la modul de soluționare a chestiunilor organizării administrativ-teritoriale a Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr.741/15.02.96 stabilește:

- formarea și desființarea localităților care nu constituie o unitate administrativ-teritorială, precum și schimbarea subordonării lor se hotărăsc de către Parlament, " la propunerea consiliilor locale respective după consultarea cetățenilor" (pct.3 din Regulament);
- la stabilirea și modificarea hotarelor raioanelor, municipiilor, comunelor și satelor (ca unități administrativ-teritoriale), trebuie să fie anexate: " deciziile consiliilor locale respective; decizia adunării generale a locuitorilor localității sau a adunării reprezentanților lor; caracteristica economică a unității administrativ-teritoriale, a localității; harta schematică cu modificările propuse" (pct.17 lit. c) din Regulament).

Din materialele proiectului nu rezultă că au fost întreprinse acțiunile stabilite de lege, că ar fi prezente hotărârile, deciziile și alte materiale prevăzute obligatoriu de lege în acest scop.

12. Formularea lingvistică a prevederilor proiectului. Textul proiectului conține unele carențe de redactare tehnico-legislativă.

13. Reglementarea activității autorităților publice. Proiectul nu stabilește atribuții ale autorităților publice, nici proceduri administrative noi sau alte chestiuni vizînd activitatea acestora.

Concluzii

Proiectul nu conține reglementări tranzitorii și despre intrarea în vigoare a legii, ceea ce poate genera probleme de aplicare, în special, legate de apropiatele alegeri locale generale, dar și de corespunderea legală a actelor eliberate de autoritățile de stare civilă, autoritățile locale.

Autorul inițiativei presupune că situația actuală s-ar datora unei "greșeli mecanice", dar asemenea erori nu pot fi admise în cazul unor legi, mai ales în legi organice, care vizează comunități locale concrete. În cazul că era vorba de o eroare, aceasta trebuia reparată imediat, prin publicarea rectificării la lege sau promovarea în regim de urgență a modificării corespunzătoare.

În Nota Informativă se menționează că chiar și după adoptarea Legii nr.764-XV din 27.12.2001:

- toate evidențele legate de satul Tudorești s-au efectuat și se efectuează de către primăria Tartaul de Salcie;

- la toate alegerile parlamentare și locale locuitorii satului votează fiind incluși pe lista suplimentară în componența primăriei Tartaul de Salcie.

Dacă situația se prezintă anume astfel, putem constata că timp de 6 ani Legea nu este respectată și autoritățile de orice nivel acceptă acest lucru: alegerile sînt validate, actele de stare civilă și orice alte acte cu caracter juridic sînt considerate valabile (presupunem că și impozitele sînt percepute după tradiție, nu în localitatea reședință), chiar dacă conform legii, subordonarea administrativă ar trebui să fie alta.

Aceste constatări și atitudini prezintă un pericol esențial pentru consolidarea respectului față de lege și generează mai multe întrebări față de capacitățile și atitudinea autorităților locale care admit situația, dar și

față de autoritățile centrale, organele de control administrativ din teritoriu, care nu au intervenit prompt pentru înlăturarea "greșelilor" sau dacă nu e vorba de greșeli - pentru asigurarea executării legii așa cum este ea scrisă și publicată.

Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției